

Rogaland fylkeskommune
Postboks 130
4001 Stavanger

Kontakt saksbehandler

Marita Skorpe Falnes, 51568894

Uttale til høring fase 2 regionalplan Jæren 2050

Fylkesmannen støtter hovedgrepene i planen, og mener det er gjort et grundig og godt planarbeid ved utarbeidelse av Regionalplan Jæren 2050. For å ivareta viktige regionale og nasjonale mål og hensyn, har vi merknader som blant annet gjelder:

- **Gjentakelse av noen innspill fra fase 1; differensiering og prioritering mellom utbyggingsområder, rett virksomhet på rett sted og parkering**
- **Innspill til supplering og konkretisering av nye retningslinjer til stedsforming og bokvalitet, og til blågrønn struktur**
- **Etterlysning av større fokus på klimakutt og klimagassreduksjon i planen, særlig med virkemidler som kan sikres gjennom arealdisponering**
- **Aktuelle oppfølgingsoppgaver som kunne vært tatt inn i handlingsprogrammet**

Vi viser til forslag til Regionalplan Jæren 2050 som er sendt på høring med brev datert 23.3.2020. Fylkeskommunen har lagt fram et godt og gjennomarbeidet plandokument, med et grundig medvirknings- og involveringsarbeid i bunnen. Overordnede mål og strategier ble lagt allerede i fase 1. I denne fasen er det i hovedsak planens retningslinjer og reviderte kapitteltekster for utvalgte tema som er på høring.

I hovedsak følger planen opp sentrale statlige føringer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging. Hovedprinsippet for utbygging på Nord-Jæren skal være «innenfra og ut» i hvert tettsted, noe som etter vår oppfatning gir de beste muligheter for å begrense arealbruken og transportarbeidet som genereres i regionen. Vi vil også trekke fram koplingen mot FNs bærekraftsmål og vektleggingen av et videre regionalt plansamarbeid som gode grep i planen.

Samvirke mellom denne regionalplanen og strukturerende effekt av Bymiljøpakken og byveksttalen bør styrkes ved å framheve de konkrete prosjektene i bymiljøpakken som virker i rett retning i forhold til regionalplanens mål.

Høringsdokumentet gir god oversikt over hvilke endringer som er gjort i fase 2, og hva som dermed er på høring i denne omgang. Dokumentet er også visuelt og godt utformet, noe som bidrar positivt til formidlingen av planens budskap.

Regional struktur og arealstrategi

Gjenværende arealreserve fra Fylkesdelplan for langsiktig byutvikling på Jæren 2000 (kapittel 5.4.1)

Vi støtter grepet med å ta ut gjenværende arealreserve fra Fylkesdelplan for langsiktig byutvikling på Jæren (FDPJ2000), som ennå ikke er avsatt til utbygging i gjeldende kommuneplaner. Gjennomgang av arealreserven i gjeldende kommuneplaner, viser at det er tilstrekkelige arealreserver for hele planperioden, og at det derfor ikke er behov for å sikre ytterligere areal til utbygging i Regionalplanen. Dette er viktig nå som den høye folkeveksten på Nord-Jæren avtar og er ventet å stabilisere seg på et lavere nivå.

Å ta ut de gjenværende ikke omdisponerte arealene fra FDPJ2000, følger opp nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging, hensynet til jord- og naturvern, Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging og målet om nullvekst i biltrafikken.

Arealstrategier i kommuneplanene (kapittel 5.2.3)

Til høring av fase 1 uttalte vi oss til retningslinjene for utarbeidelse av kommunenes arealstrategier. I vår høringsuttalelse uttrykte vi støtte til mange av grepene og formuleringene når det gjelder å legge til rette for «innenfra og ut»-utvikling, både ved å prioritere bybåndet, og ved arealdisponeringen i det enkelte tettsted.

Differensiering i prioriteringen mellom ulike områder

I fase 1 gav vi også innspill til retningslinjene pkt. 5.2.2 og 5.2.3 og tilhørende kart, hvor vi etterlyste en tydeligere differensiering i prioriteringen mellom ulike områder, og tydeligere føringer om at områder med lav måloppnåelse ikke bare burde skyves ut i tid, men tas ut av kommuneplanene. Våre innspill er ikke fulgt opp til fase 2, og retningslinjene står fast som til forrige høring. Vi mener fortsatt at det burde vært gjort en enda tydeligere prioritering av utviklingsmønsteret i regionen. Ved utbygging av nytt sykehus på Ullandhaug og etablering av ny høyverdig kollektivtrase fra Jåttåvågen til Ullandhaug, vil også denne akse være aktuell som en prioritert utviklingsakse i framtiden. Dette kunne med fordel kommet fram av kartet som følger retningslinjene på s. 43.

Arealevaluering og utarbeidelse av kriterier for måloppnåelse

I kapittelteksten til arealstrategier i kommuneplanen (kapittel 5.2.3) og handlingsprogrammet er utarbeidelse av kriterier for evaluering av måloppnåelse for nye utbyggingsområder forskjøvet fra fase 2 til fase 3 i planarbeidet. Fylkesmannen synes denne forskyvningen er uheldig, da dette er et viktig arbeid som burde vært prioritert i den aktive planfasen. I utgangspunktet mener vi også at denne arealevalueringen med fordel kunne vært gjort i regionalplanarbeidet. Vi oppfordrer til å prioritere utarbeidelsen av kriteriene for måloppnåelse, slik at kommunene har klare føringer for sine vurderinger ved neste kommuneplanrullering. Enkelte kommuner i regionalplanens område har allerede tatt slike grep ved forrige kommuneplanrullering. Videre vil vi oppfordre til at det ved neste rullering av regionalplanen foretas en tilsvarende oppdatering av arealer i henhold til gjeldende kommuneplaner som ved denne rulleringen.

Kommunenes arealstrategier

Det er positivt at retningslinjen for utarbeidelse av arealstrategier (5.2.3.) er oppdatert med en tilføyelse av at kommunene ved revisjon av kommuneplanen skal utarbeide en arealstrategi som angir prioritering og rekkefølge for utvikling av utbyggingsområder, og at hensynet til jordvernet skal ivaretas i særlig grad. I retningslinjene til regionalplanen er dette knyttet til kommuneplanens arealdel. Kommunens overordnede arealstrategi bør legges allerede ved rullering av samfunnsdel, som helhetlig strategisk utviklingsmåte og -retning. Et sterkere fokus på knutepunktsutvikling som viktig grep i kommunenes arealstrategier, bør innarbeides i retningslinjen.

Etablering av store varehandelsenheter på Forus (kapittel 5.3.4)

Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging og nasjonale forventninger til regional planlegging, gir klare forventninger om at handelslokalisering skal styres gjennom den regionale planleggingen. Som det kom frem av våre uttalelser til både planprogrammet og regionalplanens fase 1, mener vi at det bærende prinsippet om at detaljhandel skal lokaliseres i sentrumsområder og knutepunkt for høyverdig kollektivtilbud, må videreføres. Vi er derfor tilfredse med at den regionale planbestemmelsen ligger fast, og at dette prinsippet også i regionalplanens kommende periode fortsatt skal gjelde for store varehandelsenheter.

Rett virksomhet på rett sted

Til høring av fase 1 hadde vi flere merknader som gikk på lokalisering av rett virksomhet på rett sted. Dette prinsippet påvirkes av flere faktorer;

- samfunnsikkerhet og klimatilpasning, med tanke lokalisering av storulykkevirksomheter og hensynet til framtidige klimaendringer
- samordnet areal- og transportplanlegging, nullvekstmålet og konflikt med sentrumsutvikling, med tanke på service- og tjenesteytende virksomheter som utbyggere de senere år har foreslått plassert på Forus
- samlokalisering av virksomheter med synergieffekter, som for eksempel kraftkrevende industri og virksomheter med energioverskudd, for eksempel næringsmiddelbedrifter, vaskerier o.l.

Det er ikke gjort endringer i retningslinjene for lokalisering av rett virksomhet på rett sted i fase 2. Vi påpeker at våre uttaler til fase 1 fortsatt er aktuelle.

Attraktive, verdiskapende og menneskevennlige steder

Retningslinjer for stedsforming og bokvalitet (kapittel 6)

Kapittel 6.1 - Stedsforming

De reviderte retningslinjene for stedsforming er i langt høyere grad basert på kvalitative vurderinger og krav enn tidligere. De reviderte retningslinjene gir mange fornuftige føringer for god by- og stedsutvikling. Større grad av kvalitative vurderinger åpner for flere individuelle tilpasninger til det enkelte området. Dette kan være en fordel fordi det gir en større variasjon mellom områder, som igjen kan være positivt for stedsidentitet. Samtidig vil det stille andre og høyere krav til kommunikasjon og kompetanse ved utarbeidelse av planer. Veilederen som skal utarbeides for å sikre oppfølging av regionalplanens retningslinjer må gi tydelige føringer for hvordan kommunene skal jobbe enhetlig med vurderinger på tvers av kommunegrensene. Veilederen må ikke gi rom for vide tolkninger, og dermed gjøre det vanskeligere for kommunene å sikre sine innbyggere et godt bomiljø. Vi viser her til våre mer konkrete innspill til retningslinjene i kapittel 6.3.

Det er også innført en retningslinje om at det bør lages innledende steds- og mulighetsanalyser som grunnlag for reguleringsplaner i by- og tettstedsområder. Vi mener at stedsanalysen også bør inkludere sosiale forhold og levekår, ikke bare de fysiske og bygde omgivelsene. Dette bør fremgå av veilederen som skal utarbeides, gjerne med henvisning til pkt. 6.2.1 Boligbehovsanalyse og pkt. 6.2.2 Levekårsutfordringer og bokkvalitet i retningslinjene for regionalplanen.

Kapittel 6 pkt. 6.2 - Boligpolitikk og bokkvalitet.

Vi ser med glede at planforslaget tydelig legger vekt på at regionens boligpolitikk i større grad må sikre sosial bærekraft og bygge på kunnskap om folkehelse og levekår for kommunenes innbyggere.

Visjonen for boligpolitikken i Norge er at alle skal bo trygt og godt. I den nasjonale strategien «Bolig for velferd» er det et mål at den offentlige innsatsen på dette området skal være helhetlig og effektiv. Samarbeid på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer er nødvendig for å lykkes på det boligsosiale politikkområdet. For å få til en helhetlig innsats på området bør kommunene legge vekt på boligsosiale forhold i samfunnsdelen og arealdelen av kommuneplanen.

I retningslinje 6.2.1. – Boligbehovsanalyse, anbefales det at det ved revisjon av kommuneplanens arealdel gjennomføres en boligbehovsanalyse med vurdering av eksisterende boligtilbud opp mot boligpreferanser og framtidig befolkningsstruktur. Planen bør også inneholde en gjennomføringsstrategi, og arbeidet koordineres med kommunens arbeid med boligpolitisk handlingsplan. Vi anbefaler at forventningene til kommunene om å fastsette mål og strategier for en helhetlig boligpolitikk i kommuneplanen forsterkes, *også i samfunnsdelen*. Overordnet helhetlig boligplanlegging kan sikre en viss handlefrihet mht. å ha tilstrekkelig differensierte boliger, gode bomiljø, trygge oppvekstmiljø, integrering og normalisering mv. På denne måten vil en også bidra til å nå regionalplanens mål om ha et; «*bredspektret perspektiv på bokkvalitet i vår planlegging som hensyntar de fysiske og sosiale faktorene for god helse*» (målsetting fra kapittel 4.1.3).

I retningslinje 6.2.2. – Levekårsutfordringer og bokkvalitet, henvises det til levekårsundersøkelser. Det er bare et mindretall av kommunene i regionen som foretar egne levekårsundersøkelser, og dette er ikke et lovfestet krav. Imidlertid skal alle kommuner ha løpende oversikt over helsetilstanden og påvirkningsfaktorer på folkehelsen, jf. folkehelseloven § 5. Denne kunnskapen skal oppsummeres i et oversiktsdokument hvert fjerde år, og inngå blant annet i planstrategiarbeidet. Levekårsundersøkelser kan inngå i en slik oversikt, men ikke erstatte det lovpålagte oversiktsarbeidet.

Vi råder derfor til at henvisningen til levekårsundersøkelser i første avsnitt av retningslinje 6.2.2. endres til «*kommunens eget oversiktsarbeid, jf. folkehelseloven § 5 og forskrift om oversiktsarbeid*»

Kapittel 6.3 – Gode uteområder

I retningslinje 6.3.2 - Kvalitetskrav til felles uteoppholdsareal, femte avsnitt, åpnes det opp for at det i bysentrene og i bybåndet mellom Stavanger og Sandnes kan avvikes fra standardkravet til solforhold dersom det kan dokumenteres at det ikke er mulig å oppnå dette kravet. I bysentrene og fortetningsområder er det ofte høyere grad av målkonflikter og flere miljøulempere, som mer trafikk, høyere støybelastning og mer luftforurensing. Reduserte solkrav har betydning for innbyggernes helse og trivsel, og kan da komme som en ytterligere forringelse av bokkvalitet i disse områdene. Rogaland og Nord-Jæren har allerede færre soltimer enn for eksempel Oslo, på grunn av vær og klima, og vi mener derfor at det er særlig viktig å sikre så gode solforhold som mulig ved framtidig utbygging. Dersom det skal defineres avviksområder for reduserte krav til sol, bør dette legges inn som avviksområder i kommuneplanen etter konkrete vurderinger. Typisk vil dette kunne gjelde sentrale deler av sentrum og viktige knutepunkt. Området som er definert som et avviksområde i regionalplanen er for stort. Vi råder til at retningslinjens femte avsnitt endres til:

Minimum 50 % av uteoppholdsareal skal ha sol ved vårjevndøgn kl. 15. Solinnfall skal dokumenteres med soldiagrammer. Kommunene kan i kommuneplanen definere avviksområder i bysenter og bybåndet mellom Stavanger og Sandnes, hvor dette kravet kan avvikes dersom det kan dokumenteres at det ikke er mulig å oppnå. I disse avviksområdene kan det åpnes for at 50 % av utearealet skal ha sol i minst 4 timer ved vårjevndøgn.

Størrelseskrav til miste felles uteoppholdsareal, jf. retningslinjen 6.3.3. – Størrelse på minste felles uteoppholdsareal (MFUA) er redusert for bysentre, byomformingsområder i bybåndet og sentrum av større tettsteder og byutvidelsesområder, forutsatt at visse kriterier er oppfylt. I likhet med reduserte krav til solforhold, mener vi at en reduksjon av krav til MFUA er uheldig for ivaretagelse av bokvalitet og bomiljø. Også her gjelder de reduserte kravene områder som i mange tilfeller allerede er utsatt for andre faktorer som forringer bomiljø og bokvalitet.

Fylkesmannen mener det er positivt at retningslinjene for grønnstruktur i byggesonen (pkt. 6.3.5) peker på at grønnstrukturen skal sikre både bruk og rekreasjon for mennesker, økosystemer for naturmangfold og som bidrag til klimatilpasning og overvannshåndtering. Etter retningslinjen skal kommuneplanen ha faglige råd om blågrønn faktor. Vi ber dere vurdere om regionalplanen bør gi mer konkrete retningslinjer for blågrønn faktor i ulike områder, for eksempel i ny norsk standard for Blågrønn faktor, NS 3845.

Vi ser nå at det med fordel kunne vært gitt retningslinjer for følgende tema i dette delkapittelet:

- kriminalitetsforebygging gjennom arealplanlegging (se formål i plan og bygningsloven)
- trafikksikre løsninger og implementering av hjertesoner rundt steder der mange barn ferdes, som for eksempel lekeplasser, idrettsplasser, skole og barnehage

Aktive, mangfoldige og produktive naturområder

Blågrønne strukturer

Biologisk mangfold

Tap av biologisk mangfold er en av de største truslene i verden i dag. Arealendringer er en av hovedårsakene til dette. Jæren er hovedsakelig dominert av utbygde områder og aktive jordbruksområder. Det er derfor viktig å ta i vare på så mye som mulig av de resterende arealene for å redusere tapet av biologisk mangfold. Det er positivt at de forslåtte retningslinjene legger opp til en synliggjøring og økt prioritering av viktige områder for natur, friluftsliv, vannmiljø og flom og landskap.

Blågrønne strukturer og LNF-områder

Mye av arealene som inngår i den regionale blågrønnstrukturen ligger i LNF-områder med aktiv landbruksdrift, og retningslinjene legger derfor viktige føringer for landbruksområdene. Landbruket er også helt avhengig av et biologisk mangfold og arealer som kan bidra til å flate ut effektene av ekstrem tørke og nedbør, her er våtmarksområdene særlig viktige. Retningslinjene bidrar derfor positivt til å sikre økosystemtjenester for landbruket.

Naturområdenes betydning for klimagassreduksjon og klimatilpasning

Regionalplan Jæren tar opp mange tema på en god måte, men vi savner noe mer om klimakutt/ klimagassreduksjon, særlig gjennom arealdisponering. Siden dette planarbeidet startet opp har vi fått sterkere internasjonalt og nasjonalt fokus på hvordan arealdisponering og utnyttelse påvirker

klimagasser/karbon som er bundet i jordsmonn og vegetasjon. Nylig innført dyrkningsforbud av myr gir signaler om at også annen nedbygging av våtmarker må begrenses i større grad. Klimakur 2030 har også et kapittel om arealbruksendringer og effekten nedbygging har på klimaregnskapet. Bevaring av blant annet myr, torvmark og skog kan gi mange samvirkende positive effekter som bevaring av biologisk mangfold, binding av klimagasser/reduksjon av utslipp, og som del av naturbasert klimatilpasning.

Våtmarkenes og myrområdenes betydning for klimaet kan gjerne utdypes i kapittelteksten til 7.1.1. Blågrønne verdier, med følgende tillegg (med kursiv) i første avsnitt: «Det store nettverket av blågrønne verdier er å finne innenfor de naturlige og semi-naturlige områdene rundt oss, både innenfor og utenfor byggesonen. Dette er verdier som friluftsliv, naturmangfold, vassdrag, klimatilpasning, *karbonbinding* og landskap, som til sammen bidrar til å ivareta økosystemene våre og levere økosystemtjenester vi mennesker nyter godt av – mat, rent vann, *utslippsreduksjon/klimakutt/karbonbinding*, flomregulering og natur- og friluftsopplevelser. Betydningen av myrområdene kunne også vært nevnt i kapittelteksten til 7.1.5. Klimatilpasning, med omtale av at både av klimautslippsgrunner og som klimatilpasning bør vi unngå å bygge ned myr. Det er en vinn-vinn-løsning der reduksjon av klimautslipp og klimatilpasning kan spille på lag. Det er ellers positivt at det vises til retningslinjene i Regionalplan klimatilpasning, og at regionalplanene skal samordnes.

Retningslinjer og kart for blågrønne verdier/regional blågrønn struktur (kapittel 7.1)

Vi råder til å supplere retningslinje 7.1.1, pkt. 2a med ordet leveområder, slik: *a. Den blågrønne strukturens funksjon som leveområder og spredningskorridor for biologisk mangfold.*

Vi mener at retningslinje 7.1.5-1. er uheldig formulert. Dersom det i et område er skredfare skal man ikke legge til rette for bygging der. Ved denne formuleringen av retningslinjen kan risikere å «myke opp» et strengt regelverk, som er konkretisert i TEK 17. Når det gjelder flom, overvann og stormflo kan man kanskje være litt mer fleksible, siden disse naturfarene til en viss grad kan kompenseres med tiltak og sikring. Det kan man rett nok med skred i de fleste tilfeller også, men likevel er det strenge krav til bygging i skredfarlige områder. Særlig den siste setningen kan tolkes som at man gjerne kan bygge i naturfareområder så lenge det er i bystrøk eller langs sjø. Vi råder til å klargjøre denne retningslinjen slik at den ikke gir rom for misforståelser om bygging i naturfareområder.

I retningslinje 7.1.5-2. foreslår vi å supplere med *fram til trygg resipient*, slik; 2. Planlegging skal identifisere vannveier *fram til trygg resipient* og sikre arealer for fordrøyning og infiltrasjon. Åpne løsninger for dreneringsveier, flom- og overvannshåndtering prioriteres.

Retningslinjer for landbruks- natur og friluftsområder (kapittel 7.2)

Fra fase 1 er retningslinjer for landbruks-, natur- og friluftsområdene foreslått endret. De generelle retningslinjene 7.2.1-7.2.3 ble vedtatt i fase 1 mens retningslinjene 7.2.4-7.2.8 er en revisjon, forenkling og supplering av retningslinjene fra 2013.

Flere av retningslinjene er helt eller delvis rettet mot kommunenes vurderinger i dispensasjonssaker fra LNF-formålet i kommuneplanene. Til grunn for dispensasjon skal det ligge en konkret vurdering i den enkelte sak, og man må være varsom med å gi for generelle føringer som utvider dispensasjonspraksisen. Vi mener de reviderte retningslinjene gir gode føringer for forvaltning av LNF-områdene, hvor hensynet til nasjonale og regionale interesser bl.a. til jordvern er godt ivarettatt.

Når det gjelder tidsavgrensning for bruk av ledige driftsbygninger til annet enn landbruk, er vi enig i fylkesrådmannen sin vurdering om at en avgrensning på 3-5 år er hensiktsmessig. Retningslinjen er

ikke i veien for at kommunen kan vurdere en kortere frist i den enkelte sak. Lenger frist vil føre til at dispensasjonen får karakter av å være permanent og bør være et særlig unntak.

Effektivt, helhetlig og miljøvennlig transportsystem

Retningslinjer for parkering (kapittel 8.4.1)

Vi støtter tilføyelsen som er gjort i retningslinje 8.4.1 om tilrettelegging for elbillading i parkeringsanlegg for bolig.

Til høringen av regionalplanens fase 1 stilte vi spørsmål ved hvorfor Ullandhaug og Jåttåvågen ikke er plassert i sone 1, men i sone 2 for parkering. Begge områdene har eller vil få svært god kollektivdekning og svært mange arbeidsplasser. I tråd med statlige planretningslinjer for samordnet areal- og transportplanlegging, mener vi det vil være riktig å legge disse områdene inn i parkeringssone 1. Alternativt foreslo vi i høringen av fase 1 å redusere maksantallet for parkeringsplasser for virksomheter med høy arbeidsplass- og besøksintensitet i sone 2 til 0,5 parkeringsplasser/100 m². Innspillene våre er ikke tatt til følge, og vi står fast ved at disse områdene bør få en lavere parkeringsdekning for besøks- og arbeidsplassintensive virksomheter, gitt sin sentrale plassering og gode kollektivdekningen.

Handlingsprogram og indikatorer (9.1.1 - 9.1.2)

Handlingsprogram

Vi har innspill om følgende arbeid som kan vurderes tatt inn i handlingsprogrammet:

- Strategi for gjenbruk av eksisterende tomme kontor- og næringslokaler som et virkemiddel for å redusere arealbruk og konsentrere utviklingen til allerede utbygde områder
- Tydeligere virkemidler og tildeling av ansvar for å fremme gange og sykling
- Prosjekter for å stimulere gjenbruk og ombygging av eksisterende eldre eneboliger til moderne flerenhetsboliger med livsløpsstandard i minst en enhet, gjerne i samarbeid med Husbanken.

Måleindikatorer

Vi har ingen merknader til de konkrete foreslåtte indikatorene, men vil oppfordre fylkeskommunen til å tenke effektivitet i det videre arbeidet med måleindikatorene og oppfølging av disse. Det er flere pågående og tidligere prosjekter som også arbeider med eller har benyttet måleindikatorer for oppfølging av samfunnsutviklingen, vi vil her nevne blant annet byveksttalen for Nord-Jæren (pågående) og Framtidens byer (avsluttet). Miljødirektoratet arbeider også med måleindikatorer for oppfølging av flere forhold gjennom prosjektet Miljøstatus. Mulighetene for samkjøring og sambruk mellom ulike prosjekter bør utnyttes der de finnes. I tillegg vil vi oppfordre til å i størst mulig grad benytte eksisterende og tilgjengelige data, og ikke legge opp til et omfattende opplegg med innsamling av nye data.

Annet

Framheve hjemmelsgrunnlag for regionalplan BATP

Det juridiske grunnlaget i plan og bygningsloven og rikspolitiske retningslinjer for bolig, areal og transport, må framheves innledningsvis i plandokumentet. Det må understrekes og fremheves at

Regionalplan skal følges opp av nasjonale, regionale og lokale myndigheter. Forpliktelsen gjelder både for kommuner, statlige organer og fylkeskommunen selv.

Definisjon av kvalitet

Dreining fra kvantitative krav mot mer kvalitative krav er et av grepene som bevisst er gjort ved revidering av flere av retningslinjene i denne fasen. Hensikten er bedre muligheter for gode lokaltilpasninger.

Ord og uttrykk som «kvalitet», «høy kvalitet», «høykvalitetsmiljø», «god kvalitet», «kvalitet i utforming», «kvalitet gis høy prioritet» blir brukt flere steder i planen. Dette er positivt ladete ord og uttrykk, men vi savner i noen tilfeller en nærmere definisjon av disse begrepene. Folk kan og vil legge mye forskjellig innhold i slike ord, og hvis man skal bygge en stor del av retningslinjene i planen på disse uttrykkene, må de være konkrete nok for å sikre en felles forståelse. Vi mener at dette er viktig for å unngå gjentakende diskusjoner om de samme temaene i en rekke saker. Mindre klare føringer vil også lettere kunne gi presedensvirkning fra en sak til en annen.

Lokal forankring av kunnskap i grunnlagsdokumentene

Vi stiller spørsmål ved noen av grunnlagsdokumentene ut fra at ikke alle problemstillinger er overførbare mellom regioner. Det er selvsagt verdifullt å se på erfaringer fra andre regioner, men Nord-Jæren har en helt annen struktur enn andre større byområder i Norge, og det er viktig med lokal kunnskap og forankring av grunnlagsrapportene, slik at virkemidlene i regionalplanen blir godt tilpasset våre natur- og kulturgeografiske forhold.

Med hilsen

Lone Merethe Solheim
fylkesmann

May Britt Jensen
fylkesmiljøvernsjef

Dokumentet er elektronisk godkjent